

תת"ע 2506/02/20 - מדינת ישראל נגד זיידה רבקה חנה

בית משפט השלום לתעבורה בחיפה

תת"ע 2506-02-20 מדינת ישראל נ' זיידה רבקה חנה
תיק חיצוני: 90514231506

בפני	כבוד השופטת מיכל דויד
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמת	זיידה רבקה חנה ע"י עו"ד יעריט אוליאל

החלטה

האם יש לבטל כתב אישום בשל טיעון שבבסיסו טענת "הגנה מן הצדק", ולפיו המאשימה נהגה לתקן לקולא כתבי אישום דומים במועדים מסוימים, וכעת, בחלוף המועדים הללו, איננה מתקנת עוד את כתבי האישום? זו השאלה עליה עליי להשיב במסגרת החלטה זו.

לשם הבהרת הסוגיה, יצוין כי המדובר בדוחות תעבורה, בבסיסם עבירות של נהיגה במהירות מעל למהירות המרבית המותרת, ואשר ניתנו לנוכח צילום במצלמות מסוג א3.

עוד יצוין, כי ברחבי הארץ פזורות מצלמות מאותו סוג, וכי לנוכח הליך שהתנהל בבית המשפט לתעבורה בעכו בעניין אותן מצלמות, פל"א 4745-08-13 **מדינת ישראל נ' בדראן** (להלן: "**עניין בדראן**"), ולנוכח סוגיות שנבחנו במסגרת הכרעת הדין שניתנה שם, החליטה המאשימה כי יבוצעו תיקונים לקולא של כתבי האישום הניתנים מכוחן של אותן מצלמות, וזאת למשך פרק זמן מסוים.

אין חולק, כי העבירה המיוחסת לנאשמת בכתב האישום בתיק דנן, אינה מצויה בתוך המועדים בהם נקטה המאשימה במדיניות מקלה.

האם חלוף אותו מועד, והפסקת המדיניות המקלה שננקטה, מהווה החלטה שרירותית של המאשימה, העולה כדי אפליית הנאשמים אשר העבירות המיוחסות להם אינן בתוך אותם הזמנים?

לשם מתן תשובה והמחשת הסוגיה, אפתח בדוגמא:

נניח קיומו של מצב, בו היו במעבדה, האמונה על שקילותו של סם, מאזניים פגומים, כך שנקודת המוצא שבהם "הוסיפה" דלתא קבועה לכל חומר שנשקל באמצעותם. עוד נניח, כי המאזניים הללו שימשו לשקילתם של כל הסמים מאותו סוג ברחבי הארץ. בנוסף, כי מי שהיה אמור להיות נוכח בניסויים לבדיקת אמינותם לא נכח בהם, וקיבל את

תוצאותיהם כמוצר מוגמר, כעת נוסף נתון- הוחל לעשות שימוש במאזניים הללו ביום X והתקלה נתגלתה בעקבות ניהולו של תיק בעניין זה. התקלה תוקנה, לטענת המאשימה, ביום Y, והמאשימה גיבשה מאז את כל המסמכים הרלוונטיים לעניין מידת דיוקם של המאזניים, כמו גם ערכה ניסויים באופן בלתי אמצעי. לפיכך- הוחלט ע"י המאשימה כי כל התיקים בהם נעשה שימוש במאזניים מיום X ועד יום Y יתוקנו, כך שהעבירה תשונה לעבירה קלה ויוסכם על עונש קל משמעותית.

ברי כי כל התיקים שבין המועדים שנקבעו ייהנו מן ההקלה, ואולם- מה יהא גורלם של התיקים אשר אינם נמנים על אותם מועדים? האם יהיה על בתי המשפט "לכפות" המשכה של אותה מדיניות מקלה? ואם כן- עד מתי? ומה יהיה באם תועלה טענה, לפיה המאזניים עדיין אינן תקינות, וכי המצג אותו מציגה המאשימה לעניין תקינותם אינו נכון?

ומן הדוגמא אל המציאות-

המבקשת, באמצעות באת כוחה, העלתה טענה מקדמית של "הגנה מן הצדק" בהתאם לסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב - 1982 (להלן: "**החסד"פ**"), במסגרתה מבקשת להורות על ביטולו של כתב האישום. לחילופין, טענה המבקשת כי אם לא תתקבל טענתה המקדמית, יש להורות על תיקונו של כתב האישום לפי סעיף 150 לחסד"פ לעבירת "מהירות בלתי סבירה".

עובדות המקרה

ביום 24.9.19, צולם רכבה של המבקשת, כאשר היא נוסעת במהירות של 130 קמ"ש, בצומת מחלף סומך - בדרך שאינה עירונית עם שטח הפרדה בנוי, וזאת על אף שהמהירות המירבית המותרת במקום היא 90 קמ"ש.

תמצית טענות הצדדים

המבקשת עתרה לביטול כתב האישום, מן הטעם של "הגנה מן הצדק" וזאת נוכח יחס אכיפתי שונה של המאשימה כלפי נאשמים אשר תועדו במצלמות המהירות, מבצעים לכאורה עבירת מהירות לפני חודש יולי 2019, לבין נאשמים אשר ביצעו עבירה זהה לאחר מועד זה.

על פי הנטען, בעוד שנאשמים אשר ביצעו, לכאורה, עבירות מהירות לפני יולי 2019 "זכו" לתיקון כתב האישום לעבירה של "מהירות בלתי סבירה", אשר לחובתה אין ניקוד מצד משרד הרישוי, בעוד שנאשמים שביצעו, לכאורה, עבירות מהירות לאחר המועד האמור, נתקלו בסירוב לתיקון דומה של כתב האישום מצד המאשימה, ללא כל הסבר המניח את הדעת לשאלה, מדוע מועד זה הוא שהכתיב תוצאה אכיפתית שונה של אי תיקון כתב האישום.

באלה הנסיבות, טענה המבקשת, כי ההחלטה בדבר המועד הקובע (יולי 2019) התקבלה ע"י המאשימה באופן שרירותי, וכי התנהלות המאשימה מהווה סתירה להגינות המשפטית, ומפלה את המבקשת לרעה מול נאשמים אחרים.

עוד טענה המבקשת נגד תקינות מערכת האכיפה א'3, לעניין המנעות המאשימה מהגשת ערעור על פל"א

4745-08-13 מדינת ישראל נ' בדראן (להלן: "עניין בדראן") (6.9.18), במסגרתו זוכו נאשמים.

המאשימה התנגדה לבקשה וטענה כי דין הבקשה להידחות על הסף, מאחר שהחלטתה לשנות את מדיניות הענישה הינה סבירה, הגונה וראויה.

עוד טענה המאשימה, כי המבקשת לא עמדה בנטל ההוכחה המוטל עליה, לא הוכיחה כי המאשימה נהגה בדרך של אכיפה בררנית ולא הציגה כל תימוכין לכך שבפעולת המאשימה היו טעמים פסולים כלשהם, כנדרש להוכחת טענת ה"הגנה מן הצדק", כפי שנקבע בפסיקה.

עוד נטען, כי מדיניות האכיפה של המאשימה נקבעת על פי מספר רב של פרמטרים, וכי מלאכת הכנת כתב אישום היא מלאכה מורכבת, אשר לוקחת בחשבון שיקולים רבים, ובכלל זה חומר הראיות, קיומם של קשיים ראייניים, האינטרס הציבורי ונסיבות ביצוע העבירה, כאשר שיקולים אלו משתנים ממקרה למקרה.

המאשימה הוסיפה וטענה, כי עם קבלת פסק הדין בעניין בדראן, היא החלה בהליכים לצורך איסוף תשתית ראייתית נוספת, שיהיה בה כדי להוכיח בראיות קבילות את אמינות מערכת האכיפה א'3 ובתום ההליך עודכנה רשימת עדי התביעה, בהתאם לתשתית הראייתית שנאספה.

ביולי 2019 התגבשה הרשימה באופן סופי, ובעקבות כך הוחלט על החזרת מדיניות האכיפה באמצעות מערכת האכיפה א'3.

לאור האמור, טענה המאשימה, כי החלטתה לחזור ולאכוף באמצעות המצלמות מסוג א'3, היא החלטה סבירה, ראויה ושקולה, המבוססת על שיקולים ענייניים, וכי שינוי מדיניות הענישה נבע משיקולים ראייניים בלבד, אשר לוקחים בחשבון את המצב הראייתי החדש בעת הנוכחית, לאחר שהושלמו הפערים הראייניים עליהם עמד בית המשפט בעניין בדראן.

דין והכרעה

לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים והפסיקה הרלוונטית, סבורני כי דין הבקשה להידחות.

הרקע לבקשה מקורו בהליכים שהתנהלו בבית משפט לתעבורה בעכו, בנוגע לתיק **בעניין בדראן**, שהתייחס לתקינות המצלמות מסוג א'3. יצוין, כי עוד בטרם מתן הכרעת הדין בתיק זה, הפסיקה המדינה, בהנחיית פרקליט המדינה, לאכוף עבירות באמצעות מצלמות מסוג א'3 עד להודעה חדשה, וזאת לאור הקשיים שעלו במהלך ניהול המשפט ביחס לאמינות המצלמות.

עם מתן פסק הדין בעניין בדראן, זיכה בית משפט לתעבורה בעכו נהגים, שצולמו על ידי מצלמות המהירות של מערכת האכיפה א'3, מעבירות המהירות המיוחסות להם.

לטענת המאשימה, עם קבלת פסק הדין בעניין בדראן, היא החלה בהליכים לאיסוף תשתית ראייתית נוספת, שיהיה בה כדי להוכיח בראיות קבילות את אמינותה של מערכת האכיפה א'3, כאשר ההליכים כללו בדיקות, חוות דעת ופעולות, שהביאו בסופו של יום ליצירת תשתית ראייתית, אשר לטענת המאשימה, יהיה בכוחה להוכיח את אמינותה ותקינותה של מערכת האכיפה.

בתום התהליך, עודכנה רשימת עדי התביעה, בהתאם לתשתית הראייתית שנאספה, וביוני 2019 התגבשה הרשימה באופן סופי. בעקבות כך, הוחלט על החזרת מדיניות האכיפה באמצעות מערכת האכיפה א'3.

מאחר שהמבקשת ביצעה את העבירה **לאחר המועד האמור**, קרי- בספטמבר 2019, היא לא "זכתה" כי כתב האישום בעניינה יתוקן לעבירת "מהירות בלתי סבירה", על כן- המאשימה עמדה על כתב האישום המקורי, הנושא לצידו ניקוד.

אינני סבורה, כאמור, כי התנהלות המאשימה, אשר בחרה שלא לתקן את כתבי האישום החל מתאריך יולי 2019, היתה בלתי סבירה או עולה כדי אכיפה בררנית.

בפסיקה נקבע, כי רשות מנהלית רשאית לשנות את מדיניותה בכל עת, ואין לפרט זכות מוקנית כי מדיניות מסוימת תימשך (בג"צ 198/82 **מוניץ נ' בנק ישראל**, פ"ד לו(3) 466, רע"פ 4562/11 **אבראהים מוחתסב נ' מדינת ישראל** (7.3.13)).

מדיניות אכיפה עשויה להשתנות מעת לעת על פי מציאות החיים המשתנה, צרכי השעה והזמן ושיקולים של עלות - תועלת.

קו פרשת המים צריך לעבור, ותוצאת קבלת בקשה זו או בקשות דומות תהיה אבסורדית, ובבחינת אמירה למאשימה כי מדיניות שננקטת על ידה לפרק זמן מסוים, אין לה תאריך תפוגה.

יתרה מזאת, בפסיקה נקבע כי לרשות מנהלית אין מנוס מקביעת מדיניות אכיפה, בהתאם למשאבים המוגבלים העומדים לרשותה, ומקום בו נקבעה מדיניות כאמור, אשר מביאה לאכיפה חלקית או מדגמית, הרי שאין מדובר באכיפה פסולה, המצדיקה טיעון של "הגנה מן הצדק", אלא אם יקבע, כי שיקולים פסולים עמדו בבסיס קביעת אותה מדיניות.

בהקשר זה אפנה לבג"ץ 6396/96 **סימונה זקין נגד ראש עיריית באר שבע** נג(3) 289 - פסק הדין המנחה בסוגיה של אכיפה בררנית, שם נקבע כדלקמן:

"אכיפה בררנית (באנגלית: selective enforcement) אינה היפוך של אכיפה מלאה. לעתים קרובות אין אכיפה מלאה, ומבחינה מעשית אף לא יכולה להיות אכיפה מלאה, של חוק או תקנות. אכיפה חלקית אינה בהכרח אכיפה פסולה. כך גם אכיפה מדגמית, שהרי המדינה אינה יכולה להקצות אלא משאבים מוגבלים לאכיפת החוק. כך גם רשויות מינהליות שונות, כמו רשויות מקומיות. לכן רק טבעי וראוי הדבר שהמדינה ורשויות אחרות יקבעו לעצמן מדיניות, ובמידת הצורך והאפשר גם הנחיות כתובות, שיקבעו סדר עדיפות לאכיפת החוק. אכן, מדיניות או הנחיות כאלה צריכות לעמוד במבחנים המקובלים לגבי כל החלטה מינהלית, כגון מבחנים של מטרה כשרה, שיקולים ענייניים, סבירות ועוד. אולם, אם הן עומדות במבחנים אלה, אכיפת החוק על-פי מדיניות או הנחיות כאלה אינה אכיפה פסולה. אכיפה כזאת, אף שהיא אכיפה חלקית, אינה אכיפה בררנית..."

ההחלטה להעמיד לדין היא החלטה מינהלית, בין שהיא החלטה של המשטרה ובין שהיא החלטה של הפרקליטות. החלטה כזאת צריכה לעמוד במבחן ההלכה החלה על כל ההחלטות המינהליות, כגון להיות מכוונת לתכלית החוק ולהתבסס על שיקולים ענייניים בלבד, והיא נתונה לביקורת שיפוטית בהתאם להלכה זאת".

ובהמשך, נאמר:

"אכן, רשות מינהלית המבקשת לאכוף את החוק נהנית, כמו כל רשות מינהלית, מחזקת החוקיות. מי שמעלה נגד החלטת הרשות טענה של אכיפה בררנית, ולכן הוא מבקש לפסול את ההחלטה, עליו הנטל להפריך חזקה זאת. הדעת נותנת כי רק במקרים נדירים ניתן יהיה להפריך את החזקה ולהוכיח אכיפה בררנית. ראשית, הדעת נותנת כי בדרך-כלל רשות מינהלית, שיש לה סמכות לאכוף את החוק, תפעיל את הסמכות על יסוד שיקולים ענייניים לאור מטרת החוק. שנית, גם במקרה שבו קיים חשד בדבר אכיפה בררנית, בדרך-כלל קיים קושי להוכיח כי הרשות המינהלית הפעילה את הסמכות לאכוף את החוק על יסוד שיקול זר או להשגת מטרה פסולה".

המבקשת לא עמדה בנטל הנדרש, ולא הוכיחה כי המאשימה פעלה על יסוד "שיקול זר או להשגת מטרה פסולה", וטיעוני המבקשת עצמה נוגעים, רובם ככולם, למדיניות האכיפה של המאשימה.

כעולה מתגובת המאשימה, התאריך אשר נקבע על ידה- יולי 2019, בו הוחלט על החזרת מדיניות האכיפה באמצעות מערכת האכיפה א'3, נקבע לאחר שנבחנו מספר רב של פרמטרים רלוונטיים, ולאחר בחינה מעמיקה ומקצועית, שלוקחת בחשבון את המצב הראייתי של התיקים, בשים לב לפערים הראייתיים עליהם עמד בית המשפט בעניין בדראן.

משכך, איני סבורה כי מדובר בהחלטה שרירותית שהתקבלה על רקע שיקולים זרים.

בהקשר זה יש לציין כי בית המשפט לא ימיר שיקול דעתו בשיקול דעת הרשות. מקום בו בחרה הרשות באחת מתוך מספר חלופות אפשריות, בית המשפט לא יתערב בכך כל עוד החלופה שנבחרה היא סבירה, ואפילו אינה החלופה המיטבית. כך על דרך הכלל, וכך במיוחד נוכח הביקורת השיפוטית המצומצמת על מדיניות ההעמדה לדין של התביעה:

"הדין מקנה לגורמי התביעה שיקול דעת רחב בהחלטות בנושא העמדה לדין, שהן החלטות שנמצאות בליבת שיקול דעתם המקצועי. כפועל יוצא מכך וממעמדה של התביעה ככלל, הכירה פסיקתנו בקיומו של מתחם סבירות רחב בהחלטות בדבר העמדה לדין, וכנגזר מכך נקבע שמדיניות ההתערבות בעילת חוסר סבירות בהחלטות מעין אלה היא מצומצמת" (בג"ץ 3405/12 פלונית נ' מדינת ישראל, פסקאות 13-12 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן [פורסם בבנו] (30.12.2012)).

מעבר לאמור, עמדת בית המשפט העליון היא כי טענת "הגנה מן הצדק", תתקבל לעיתים נדירות, כפי שנקבע בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ נט (6) 776:

"ביטולו של הליך פלילי מטעמי הגנה מן הצדק מהווה אפוא מהלך קיצוני שבית-המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר. בדרך-כלל יידרש הנאשם להראות שהתקיים קשר סיבתי בין התנהגותו הנפסדת של הרשויות לבין הפגיעה בזכויותיו, עם זאת אין לשלול אפשרות שהפגיעה בתחושת הצדק וההגינות תיוחס לא להתנהגות שערורייתית של הרשויות, אלא למשל לרשלנותן, או אף לנסיבות שאינן תלויות ברשויות כל-עיקר אך המחייבות, ומבססות, בבירור את המסקנה כי במקרה הנתון לא יהיה ניתן להבטיח לנאשם קיום משפט הוגן, או שקיומו של ההליך הפלילי יפגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות. אך נראה כי מצב דברים כזה אינו צפוי להתרחש אלא במקרים חריגים ביותר".

באותו מקרה נקבע מבחן משולש לבחינת טענת "הגנה מן הצדק", אשר ממשיך להנחות את בתי המשפט גם לאחר

עיגון הדוקטרינה בחוק סדר הדין הפלילי:

"יש לבחון בשלב הראשון מהם הפגמים שנתגלו בהליך המשפטי שננקט כנגד הנאשם ומהי עוצמתם; בשלב השני יש לקבוע האם ניתן לקיים את ההליך הפלילי, בצורה הוגנת וצודקת, חרף הפגמים שנתגלו בו. בשלב זה על בית המשפט לאזן בין האינטרסים הרלוונטיים השונים תוך התחשבות בנסיבות כל מקרה ומקרה והתייחסות, בין היתר, לחומרת העבירה המיוחסת לנאשם, למידת הפגיעה ביכולתו להתגונן כראוי ולמידת אשמתה של הרשות. בשלב השלישי על בית המשפט לבדוק, במידה והשתכנע כי ההליך אכן נוהל באופן אשר נוגד את עקרונות הצדק וההגינות, האם ניתן לנקוט באמצעים מתונים יותר מאשר ביטול כתב-האישום על-מנת לרפא את הפגמים".

בדיקת נסיבות המקרה שלפניי, על פי המבחן המשולש לעיל, מביאה למסקנה כי אין כל הצדקה לביטולו של האישום נגד המבקשת, מהטעם של "הגנה מן הצדק", מקום בו קבעתי, כי לא הייתה אכיפה בדרנית על ידי המאשימה.

חזקה היא, כי יש בנהיגה במהירות גבוהה מן המהירות המירבית המותרת, סיכון לציבור הנהגים ומשתמשי הדרך, ולא "מעשה קל ערך" ומכאן, קיים אינטרס ציבורי בביור האשמה. מעבר לאמור, כלל ידוע היא כי הענישה לעולם אינדידואלית, ונזגרת מהנסיבות הספציפיות של כל מקרה ומקרה.

546783

לאור כל האמור לעיל, אני דוחה את הבקשה, וכן אינני מוצאת לנכון להורות על החלופות שנתבקשו במסגרתה.

לסיום יצוין, כי לא תם הגולל, ומהחלטה זו לא ניתן יהיה להקיש לעניין מקרים בהם **התיקים נפתחו לאחר שחלפו המועדים בהם נקטה המאשימה באותה מדיניות מקלה, אולם העבירות שבהם מצויות בתוך התקופה בה נעשו תיקונים.**

עוד יש לציין, כי אין בהחלטה זו כדי לקבוע מסמרות בנוגע לתקינותה או אמינותה של מערכת האכיפה, או לעניין השינויים שנעשו בתשתית הראייתית ע"י המאשימה לאחר ההחלטה במקרה בדראן, ונושא זה יבחן בבוא העת.

ניתנה היום, כ' אב תש"פ, 10 אוגוסט 2020, בהעדר הצדדים.